

BEACH FOR LIFE

ผลไม้รุ่นใหม่ หัวใจ..เพื่อหาดสมิหลา

ถนน ชุมเพชร : เขียน
สงขลาฟอรั่ม : บรรณาธิการ

โครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา 2558-2559

การติดตามความก้าวหน้า • ผลิตหนังสือเล่มเล็ก

เพื่อนำกลุ่มพลเมืองเยาวชนที่มีผลงานโดดเด่น

BEACH FOR LIFE

พลเมือง รุ่นใหม่

หัวใจ..เพื่อหาดสมิหลา

ถนน ชุมเพชร : เขียน

สงขลาฟอรั่ม : บรรณาธิการ

โครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา 2558-2559

การติดตามความก้าวหน้า ● ผลิตหนังสือเล่มเล็ก

เพื่อนำกลุ่มพลเมืองเยาวชนที่มีผลงานโดดเด่น

คำนำ

เจตจำนงอันแน่วแน่ ของโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา ที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเลือกนำเสนอพื้นที่เพื่อการเรียนรู้จิตสำนึกความเป็นพลเมืองด้วยตนเอง ทำให้กลุ่มเยาวชนหลายกลุ่มเลือกทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนของตนมาคัดเลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้ขึ้นอย่างมหัศจรรย์ กลุ่ม Beach For Life ทำเรื่องนี้เห็นพวกเราเห็นอย่างชัดเจน !!

กลุ่มเยาวชน Beach For Life เริ่มก่อตัวในปี ๒๕๕๕ จากเด็กมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปกติยุ่งแต่เรื่องเรียนแข่งขันและเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย เขาหันมาสนใจเรื่องระบบธรรมชาติของหาดทรายด้วยเหตุผลอันใด เขาบริหารจัดการเวลากันอย่างไร เขาเคลื่อนตัวเข้าหากันจากรุ่นสู่รุ่นมาได้อย่างไร สมาชิกกลุ่มหายไปแล้วกลับมาต่อ ยอดความคิดดี ๆ ถึงกันอยู่เสมอ หนังสือเล่มเล็กเล่มนี้จะสะท้อนมุมมองเล็ก ๆ จากสมาชิกกลุ่มให้เราได้เรียนรู้

น้ำนิ่ง หรือ อภิศักดิ์ ทัศนี เป็นแกนนำตรงกลางที่ประสานงานสิบทิศทั้งข้างบนข้างล่าง ตรงกลางและหัวใจคนเพื่อให้มาเรียนรู้และสัมผัสหาดทราย พยายามเขียน พยายามถอดบทเรียน

พยายามหาหนทางให้คนสงขลาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาทำงานร่วมกับเยาวชนรุ่นใหม่เหล่านี้ แม้ยากแสนยาก (แต่เขายังคงฝันที่จะทำอยู่) น้ำนิ่งมีเพื่อนรุ่นเดียวกันอีกคนหนึ่งคือฝน ซึ่งเมื่อจบมัธยมศึกษาตอนปลาย ฝนได้เลือกเรียนคณะนิติศาสตร์ มอ.หาดใหญ่ ในขณะที่น้ำนิ่งเลือกเรียนโปรแกรมวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ทั้งสองคนยังคงมีสายใยผูกพันกับเรื่องหาดทรายเพราะพบว่าคนไทยมีความรู้ความเข้าใจทรัพยากรธรรมชาติชนิดนี้น้อยมาก จึงต้องช่วยกันประสานงานเพื่อนต่างสถาบันการศึกษา และคนสงขลาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ครั้งนี้ให้ได้มากที่สุด ฝน ได้บุกเบิกสร้างกลุ่มเพื่อน ๆ ที่เรียนกฎหมายให้มาสนใจเรื่องกฎหมายคุ้มครองหาดทรายโดยตั้งกลุ่มชื่อ “ว่าที่นักกฎหมายอาสา” ในขณะที่น้ำนิ่งพยายามหนุนเสริมให้เพื่อน ๆ ต่างสถาบันมีกลุ่มเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน อาทิ กลุ่ม Sand กลุ่มกอดสน และมีคณะทำงานเล็ก ๆ ที่ช่วยประสานได้แก่ เอฟ เกรซ ชล่วย เนส เอ้ อาร์ช กำไล บีม ฟ้า ไฟค ลิโอ ต้า พลังคนเล็ก ๆ เหล่านี้ที่ทำให้กลุ่มเข้มแข็งจนถึงปัจจุบัน

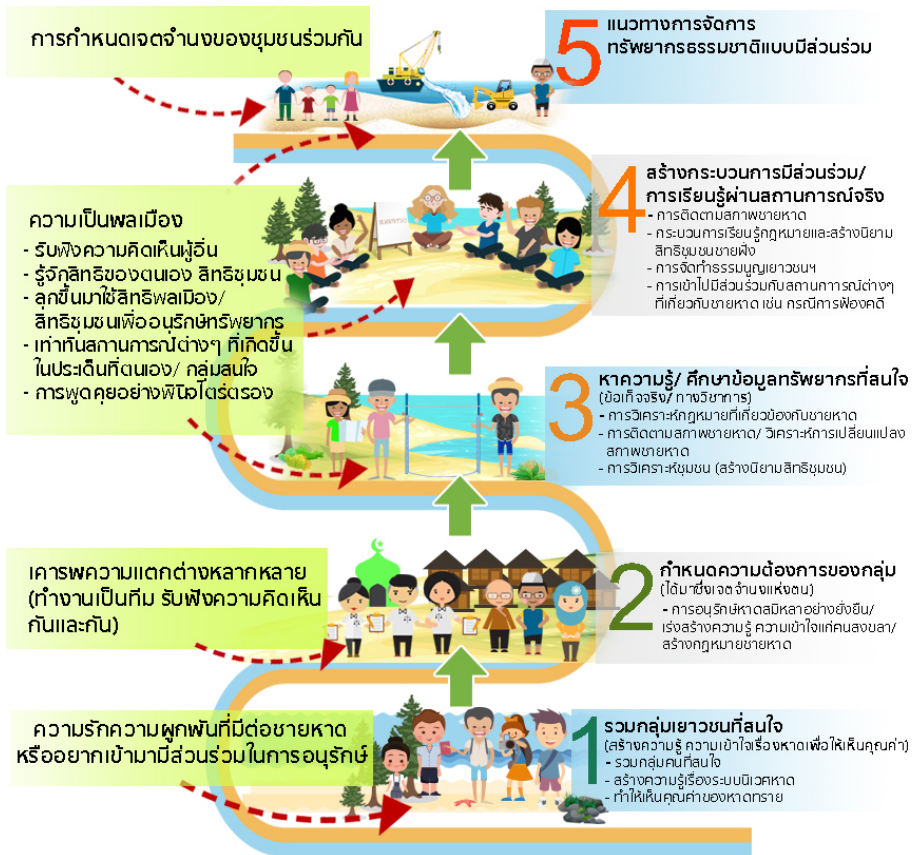
สิ่งหนึ่งที่กลุ่มBeach For Life ให้ความสำคัญอย่างมากในการทำงาน คือเพื่อน ๆ ทุกคนต้องเข้ามาทำงานกลุ่มอย่างมีส่วนร่วมตั้งแต่ ร่วมเรียนรู้คุณค่าหาดทราย เรียนรู้ระบบนิเวศหาดทรายที่ละเอียดอ่อน โดยเรียนรู้จากนักวิชาการที่ศึกษาเรื่องนี้อย่างเป็นทางการ

อ่านหนังสือและงานวิจัย รวมทั้งติดตามสถานการณ์การพังทลายของหาดทรายและชายฝั่ง อยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจให้รับรู้และตระหนักในสิทธิของพลเมือง และรู้จักใช้สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เกิดเป็นโมเดลของ กลุ่ม Beach For Life ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะ เฉพาะที่น่าสนใจ ดังภาพข้างล่างนี้

กระบวนการเรียนรู้เพื่อกำหนดเจตจำนงแห่งตน บนฐานทรัพยากรธรรมชาติ : กรณีหาดสมิหลา

Cr. by SongkhlaForum

BFL MODEL



START UP NOW!!

นี่คือเรื่องราวทั้งหมดของพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา กลุ่มBeach For Life ที่มีมุ่งมั่น และพากเพียรสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง จากฐานงานหาดทราย สมิหลา จนทำให้ขยายไปสู่เรื่องสำคัญหลายเรื่องในชีวิตของความเป็นพลเมือง อาทิ การทำงานเป็นทีม การเข้าไปมีส่วนร่วมกับบ้านเมืองในประเด็นที่เกี่ยวข้อง การศึกษา กฎหมาย การทำความเข้าใจกับ ความเห็นที่แตกต่าง ฯลฯ

ขอให้ทุกท่านที่อ่านหนังสือเล่มเล็กนี้เกิดความภูมิใจในพลเมืองเยาวชนที่กำลังเติบโตเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ของประเทศ และเกิดแรงบันดาลใจในการเป็นพลเมืองที่กล้าหาญในการเข้าไปมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ประเทศและโลกที่น่าอยู่ของเรา

พรณิภา โสทธิพันธุ์

ผู้อำนวยการสงขลาฟอรั่ม

ปี ๒๕๕๘- ๒๕๕๙

สารบัญ

คำนำ	
Beach For Life เด็กสงขลาหัวใจเพื่อชายหาด	๑
คลื่นพลังพลเมืองก่อตัว	๒
ธรรมนูญเยาวชนชายหาดแห่งแรก	๗
ระบบติดตามชายหาด	๑๐
หาดสร้างพลเมืองใหม่	๑๔
ท่องเที่ยว“ห้ามกลวง”	๑๙
คดีความศาลปกครอง	๒๓
มหัศจรรย์แห่งการกักไม่ปล่อย	๒๘
มุ่งหน้าสู่นาคต	๓๑
ประวัติผู้เขียน	๓๖



Beach For Life

เด็กสงขลา
หัวใจ

เพื่อชายหาด

งาน The World Beach Day
แลเลหาดปีที่ ๖ เมื่อ ๑๐ กรกฎาคม
๒๕๕๙ ตัวละครเอกยังนำโดยกลุ่ม
Beach for life

พวกเขาเป็นกลุ่มเยาวชนแห่ง
เมืองสงขลา ซึ่งได้มารวมตัวกันเรียนรู้
ระบบนิเวศหาดสมิหลาอย่างต่อเนื่อง
เป็นปีที่ ๓ ออกผลงานภาคสนาม
มาพร้อมกับการเผยแพร่องค์ความรู้สู่
สังคม สร้างกลไกการมีส่วนร่วม
อนุรักษ์อย่างยั่งยืน จนกลายเป็นแบบ
อย่างที่ดีกับชุมชนอื่น

คลื่นพลังพลเมืองก่อตัว

เมื่อปี ๒๕๕๔ โครงการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ : กรณีการใช้ประโยชน์หาดทรายอย่างยั่งยืน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ม.อ.) ออกมาระบุอย่างชัดเจนว่าการพังทลายของหาดทรายภาคใต้่าวไทยตอนล่างอยู่ในขั้นวิกฤติ

สาเหตุหลักนั้นมาจากการกัดเซาะชายฝั่ง อันเป็นผลกระทบมาจากการก่อสร้างรูก้ำหาดทรายที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ทั้งหลายช่วงที่ผ่านมาตนเองตกลงใจของเรื่องนี้มิได้อยู่ที่ สิ่งก่อสร้างเพื่อป้องกันการพังทลายชายหาดไม่ว่าเชื่อมกันทราย เชื่อมกันคลื่น กำแพงชายฝั่ง ซึ่งหน่วยราชการเป็นผู้สร้างขึ้นเป็นสาเหตุหนึ่งของการกัดเซาะชายฝั่งเสียเอง

โอกาสนั้น รศ.ดร.สมบูรณ์ พรพิเนตพงศ์ อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ ม.อ. ผู้เชี่ยวชาญวิศวกรรมทางทะเลระดับชั้นนำของภาคใต้ ยกกรณีชายหาดสมิหลา-ชลาทัศน์มาเป็นกรณีตัวอย่างการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยวิธีถมหินและใช้กระสอบทรายมาป้องกัน ซึ่งพบว่ายิ่งทำมากเท่าไรก็ยิ่งทำลายชายหาดกระทบแบบลูกโซ่ไร้จุดจบ



“หัตถทรายเกิดมาจากการสภาวะที่เหมาะสมลงตัวของธรรมชาติ สิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ ที่มารบกวน ย่อมกระทบต่อคุณภาพของหัตถทราย เป็นผลให้เกิดการกัดเซาะ ถ้าทำอย่างไม่ถูกต้อง การแก้ปัญหาที่หนึ่งจะไปสร้างปัญหาใหม่กับที่อื่นอีก” เขาว่าตามหลักวิชาการ การรักษาชายหาด มีวิธีเดียวคือรักษาสมดุลปริมาณทรายซึ่งเคลื่อนที่อยู่ตลอดเวลาในทิศทางประจำ

ในขณะเดียวกัน ผศ.ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งทำการศึกษาชายฝั่งทะเลจังหวัดสงขลา มาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มมีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง อาจารย์นำเสนอว่า “ชายหาดสมิหลาเป็นชายหาดกลางเมืองสงขลา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ การดำเนินการฟื้นฟูชายหาดสมิหลา แนวทางเหมาะสมคือ การเติมทรายชายหาด แต่การเติมทรายชายหาดนั้นไม่ได้จะอย่างไร แบบไหนก็ได้ การเติมทรายจำเป็นต้องศึกษา และออกแบบให้เหมาะสมตามหลักวิชาการ เช่น คุณภาพของทรายทั้งขนาดและสี เทคนิคในการบดอัดและการออกแบบหน้าตัด

ในการเลือกแนวทางในการฟื้นฟูใด ๆ จำเป็นต้องทำการศึกษาอย่างรอบด้าน เป็นไปตามหลักวิชาการ และสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่”



ข้อเสนอในการฟื้นฟูชายหาดประกอบด้วยสถานการณ์ปัญหาของหาดสมิหลา - ชลาทัศน์ นับแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมานั้นเอง กลายเป็นพลังดึงดูดภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา หันหน้ามาคุยหาทางออกกับปัญหา จุดเริ่มต้นเวที “The World Beach Day แลเล แลหาด” อาณิสต์จากกิจกรรมนี้ในครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๕๕ จุดประกายเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งจากโรงเรียนมหาวชิราวุธ ได้แรงบันดาลใจกลับไปก่อตั้งกลุ่มหาดเพื่อชีวิต หรือ Beach for life

ตอนนั้น **อภิศักดิ์ ทัศนี** หรือ “น้ำนิง” แกนนำผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มยังเรียนอยู่ ม.๕ เขาเล่าถึงความสนใจเรื่องชายหาดสมิหลา - ชลาทัศน์ ระยะทาง ๗.๘ กิโลเมตรในเขตเทศบาลนครสงขลาอย่างจริงจังครั้งนั้นว่าเพราะเห็นถุงบักแบ็คที่หน่วยงานท้องถิ่นนำมาวางเรียงเป็นแนวยาวตามชายหาดเพื่อป้องกันการกัดเซาะ อย่างสงสัย

“อันนั้นเป็นจุดเริ่ม แต่จู่ๆ มาทำเรื่องนี้เลยก็คงไม่ใช่เสียทีเดียว จริงแล้ว Beach for life สืบเนื่องจากที่ผมเป็นแกนนำชมรมนักวิจัยรุ่นเยาว์ของโรงเรียนคิดทำโครงการวิทยาศาสตร์เพื่อแข่งขันวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ระดับนานาชาติ โดยมองเรื่องหาดเป็นโจทย์มาก่อน”

น้ำนิงมีถิ่นเกิดริมทะเลจังหวัดชุมพร ต่อมาครอบครัวย้ายมาอยู่ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร เมื่อเข้าเรียนที่มหาวชิราวุธ เขาอาศัยเช่าหอพักอยู่ข้างโรงเรียน การรวบรวมไพร่พลทำงานกลุ่มจึงเริ่มจากเพื่อนฝูงหอพักเดียวกันชวนแก๊งค์เพื่อนเรียนรู้ชายหาดในระยะแรกและเป็นอาสาสมัครวัดแนวหาดเพื่อศึกษาเรื่องการเติมทรายซึ่งเป็นทางออกใหม่ในการจัดการชายหาดกับสงขลาฟอรั่ม และ ผศ.ดร.สมปรรธนา ฤทธิ์พริ้ง

ขณะเดียวกันสงขลาฟอรั่มเปิดรับให้เด็กทั่วไปเสนอโครงการ พวกเขาจึงได้นำเสนอการศึกษาระบบนิเวศหาดสงขลาจนได้รับการอุดหนุนภายใต้โครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา สนับสนุนโดยมูลนิธิสยามกัมมาจลและสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

“มันก็แปลกดี ทั้งที่นักเรียนมหาวิทยาลัยเรา มีไอ้เค้าเค็มเค็มปอด เสียงลมเสียงคลื่นติดหัวสมอง ชอบออกไปเดินเล่น ตะโกน ปลดปล่อย ระบายอารมณ์ ยามเบื่อๆ เซ็งๆ บนชายหาด เอาเข้าจริงกลับไม่รู้เรื่องชายหาดจริงจังกันเลย”

Beach for life ถูกมองว่าเป็นแค่ชมรมเถื่อนในโรงเรียน แต่ผลงานชายหาดอันโดดเด่น โดยการเผยแพร่ความรู้ของกลุ่มผ่านบอร์ดนิทรรศการและเสียงตามสาย จึงถูกยอมรับจากทุกฝ่าย ในรั้วโรงเรียน

เมื่อพวกเขามองเห็นชุมชนเก้าเส้ง หมู่บ้านชาวประมงติดชายหาดที่รับผลกระทบโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องนี้จึงเริ่มออกไปทำกิจกรรมค่ายชวนเด็กเก้าเส้งมาตั้งนิทานชายหาด ผลิตนิทานเล่มเล็ก นำมาใช้เล่าให้เพื่อนในชุมชนด้วยกันฟัง

ทีมงานพากันลงไปยังชุมชนเก้าเส้งทุกวันอาทิตย์ เพื่อร่วมกิจกรรมเล่านิทาน ตกเย็นย้ายวงนิทานไปเล่าต่อที่ถนนคนเดินสงขลา ประเด็นชายหาดจึงค่อย ๆ ได้รับความสนใจจากประชาชน หลายคนมาขอเป็นอาสาสมัครเครือข่ายทำงาน

“อันที่จริงช่วง ม.๖ ผมเองเจอปัญหาส่วนตัวผ่านเข้ามามากมาย จนไม่อยากทำโครงการฯต่อ แต่เพื่อนยังอยากทำ สุดท้ายตัดสินใจเดินต่อ” ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ นับเป็นระยะที่ ๒ ของโครงการ พวกเขามีบทบาทเชื่อมร้อยเครือข่ายสู่การสร้างธรรมนูญเยาวชนอนุรักษ์หาดสมิหลา

“ที่เชื่อมถึงธรรมนุญได้เพราะผมเป็นญาติลุงขุนทอง บุญยประวีตร อดีตนายก อบต.ชะแล้ ผู้ผลักดันธรรมนุญสุขภาพชุมชน สำเร็จเป็นแห่งแรกของประเทศไทย แต่ท่านมาโดนยิงเสียชีวิต”

การเสียชีวิตของนายขุนทองที่น้ำนิ่งกล่าวถึง เคยตกเป็นข่าวโด่งดังทั่วประเทศมาแล้ว การสูญเสียคนดีของสังคมครั้งนั้น มันติดอยู่ในความทรงจำของเด็กน้อยยามตลอด ตอนเกิดเหตุเขายังเป็นนักเรียนชั้น ป.๔ โรงเรียนชะแล้ันิมิต และมีส่วนในกระบวนการธรรมนุญชุมชนตำบลชะแล้

“กลับไปอยู่กับน้ำแม่ธาน้องลุงขุนทอง ช่วงปิดเทอม ม.๕ นอกจากได้ฟังเรื่องเกี่ยวกับการตายของลุงขุนทอง ยังรับรู้ว่่าสิ่งที่ท่านวางเอาไว้ว่าเป็นประโยชน์อย่างไร ผมยังได้ไปร่วมกิจกรรมสมัชชาสุขภาพกับชาวชะแล้ และธรรมนุญสุขภาพของพื้นที่อื่นด้วย”

ธรรมนุญชุมชนไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นข้อตกลงร่วม สัญญาใจ ยึดโยงในการทำอะไรร่วมกันของผู้คน เขาจึงคิดว่ารูปแบบธรรมนุญชุมชนดังกล่าว น่าจะช่วยขับเคลื่อนการอนุรักษ์ชายหาดโดยเยาวชน



ธรรมนูญเยาวชนชายหาดแห่งแรก

แม้หลายคนต้องเรียนหนัก เพราะอยู่ในช่วงเตรียมตัวสอบเข้า มหาวิทยาลัย หากแต่กลุ่มพลังพลเมืองเยาวชน Beach for life ยังขับเคลื่อนกิจกรรม ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมกับเพื่อนเยาวชน ๙ สถาบันในเมืองสงขลา ประกอบด้วย โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ โรงเรียนวรรณาริเฉลิม โรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนวชิราณกุล โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหัวป้อมนอก) มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๙ หากนับรวมเป้าหมายเด็กและเยาวชนเหล่านี้ มีจำนวนทั้งหมด ถึง ๒๐,๐๐๐ คน

“เราเห็นว่าเพื่อนเยาวชนล้วนไม่มีความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับชายหาด จึงเริ่มต้นกิจกรรมทุกครั้ง ด้วยการให้ข้อมูลความรู้”

กระบวนการสร้างเครือข่ายและองค์ความรู้ เกี่ยวกับหาดสมิหลาให้คนสงขลาเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าที่ ต้อง ร่วม กัน ดูแลแบบสอบถามในเวทีต่าง ๆ หน้าแรกจึงเน้นให้ความรู้เรื่องชายหาด ส่วนหน้าหลังตั้งคำถามง่าย ๆ ว่า

๑. คุณคิดว่าการกัดเซาะชายฝั่งเกิดจากอะไร ?

๒. ในฐานะพลเมืองเยาวชนคุณคิดว่าจะช่วยปกป้องหาดสมิหลาอย่างไร ?

คำถามง่าย ๆ หากข้อมูลตอบกลับจากเวทีต่าง ๆ มากมายมหาศาล “ข้อคิดเห็นจากคนสองหมื่นมันเยอะมาก แต่ช่วงนั้นผมบ้าพลังได้ใช้เทคนิค mind map จัดหมวดหมู่สรุปประเด็น ประเด็นหลักและรอง นำสาระมายกร่างธรรมนูญก่อนส่งให้ทีมที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ มาช่วยดู

กว่าจะได้ฉบับสมบูรณ์ใช้เวลาถึง ๗ เดือนในการรวบรวมการรับฟังความคิดเห็น และเขียนร่างรัฐธรรมนูญ” สาระสำคัญของธรรมนูญฉบับนี้ระบุถึงการจัดการชายหาดโดยประชาชนมีสิทธิร่วมในการเสนอความคิดเห็น และตัดสินใจ

จากแนวคิดเบื้องต้น พวกเขาเพียงต้องการประกาศธรรมนูญใช้ในกลุ่ม แต่ระหว่างนั้นเกิดปัญหาการจัดการกัดเซาะชายหาดปะทุขึ้นมาอีก โดยยังไม่มีทางออกเหมาะสมเช่นเดิม หลายคนจึงเห็นว่าควรยกระดับธรรมนูญชายหาดให้มีบทบาทโดยตรงต่อการแก้ปัญหา โดยเห็นช่องทางสร้างโอกาสประชาชนตัดสินใจร่วมกับเทศบาล ผู้มีอำนาจในการอนุญาตต่อการดำเนินการเกี่ยวกับชายหาด



ผลจึงสรุปว่าเห็นสมควร ต้องชวนเทศบาลนครสงขลามามีส่วนร่วมกระบวนการธรรมนูญชายหาด ด้วยเหตุดังกล่าว ๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ ในงานแลเลหาด The World Beach Day ครั้งที่ ๔ นอกจากมีการเดินขบวนของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพื่อแสดงพลังปกป้องหาดสมิหลา จึงมีการเซ็น MOU ขับเคลื่อนธรรมนูญเยาวชนอนุรักษ์หาดสมิหลา อย่างยั่งยืน ฉบับที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๕๗ ระหว่าง พลเมืองเยาวชนสงขลา กับเทศบาลนครสงขลา โดยมีเยาวชนและประชาชนจำนวนมาก ร่วมเป็นสักขีพยาน

เนื้อหาหลักธรรมนูญชายหาดระบุว่าธรรมนูญชุมชนซึ่งพลเมืองเยาวชนที่อาศัยและศึกษาอยู่ในเขตจังหวัดสงขลา เป็นผู้มึจิตสำนึกหน้าที่และดำเนินการในรูปแบบสภาพพลเมืองเยาวชนร่วมกับรัฐและชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมอนุรักษ์หาดสมิหลาอย่างยั่งยืน

ประเด็นน่าสนใจมีหลายส่วน อย่างเช่น ระบุถึงการจัดตั้งสภาพลเมืองเยาวชนขึ้นเพื่อบริหารจัดการขับเคลื่อนงานชายหาดมีสมาชิกเป็นตัวแทนจากสถาบันการศึกษา ๙ สถาบัน มีผู้ใหญ่จากหน่วยงานต่าง ๆ มาเป็นที่ปรึกษา



ผลจากการขับเคลื่อน และ ลงนาม MOU กับเทศบาลนครสงขลา เบื้องต้น “การใช้ธรรมนูญไประงับกิจกรรมบางอย่างที่เกี่ยวกับชายหาด แต่ก็ยังไม่สามารถไปถึงจุดคาดหวัง เทศบาลนครสงขลาเองก็ไม่ได้หยิบธรรมนูญมาใช้โดยตรง อย่างน้อยเทศบาลรับรู้ เราขับเคลื่อนเรื่องนี้ และเทศบาลจะทำอะไรก็เกรง MOU ที่ทำกับเรา”

น้ำนิ่งประเินผลเชิงปฏิบัติว่าธรรมนูญชายหาดที่เกิดขึ้น สามารถส่งผลกระทบต่อกิจกรรมบางอย่างที่เกี่ยวกับชายหาดได้ แต่ไม่อาจถึงจุดคาดหวังสูงสุดเพราะในความเป็นจริง เทศบาลไม่ได้หยิบธรรมนูญมาใช้โดยตรง

ผลลัพธ์ชัดเจนที่สุดเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือการได้เห็นการมีส่วนร่วมของเยาวชน ๙ สถาบันที่มาทำงานเรื่องนี้ด้วยกัน และการได้เครือข่ายแนวร่วมกลุ่มเยาวชนเครือข่ายโครงการพลเมืองเยาวชนสงขลา รวมทั้งผู้ใหญ่ใจดี ทั้งนักกฎหมาย นักวิชาการ ครู อาจารย์ NGOs นักการเมืองท้องถิ่น แมคคาชาวประมง นักธุรกิจ ประชาชนทั่วไป มาช่วยทำงานและขยายวงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ระบบติดตามชายหาด

บ่ายวันนั้นสมาชิก Beach for life ส่วนหนึ่งนัดพบกันที่สำนักงานสงขลาฟอรั่ม ถนนนครใน นอกจากการระประชุมเตรียมงาน ของกลุ่มแล้ว ยังใช้โอกาสนี้ถ่ายทอดประสบการณ์ทำงานตามมุมมองแต่ละคน

“จากการขับเคลื่อนธรรมนูญในหมวดการมีส่วนร่วม เราจึงได้ติดตามชายหาดทั้งระบบต่อเนื่องมาจากปี ๒”



เพชรเชิซ เอเบเล อีเลซุกู หรือ “เกรซ”นักเรียน ม. ๕ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา สมาชิกกลุ่ม เล่าถึงกิจกรรมในระยะที่ ๓ ระหว่างปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙ ภายใต้โครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลาจัดโดยสงขลาฟอรั่ม สนับสนุนโดยมูลนิธิสยามกัมมาจล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งมีการจัดทำฐานข้อมูลชายหาดทั้งระบบ สร้างกระบวนการ

เรียนรู้ธรรมชาติของระบบหาดทรายให้แก่คนสงขลาในรูปแบบ Citizen Science ที่เน้นระบบอาสาสมัครในท้องถิ่นมาร่วมเรียนรู้บนพื้นฐานเหตุผลทางวิชาการ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาหาคำตอบ

หลังจากพวกเขาเข้าร่วมกับสงขลาฟอรั่มและกลุ่มว่าที่นักกฎหมายอาสา (Law long beach) ช่วยกันจัดเวที The World Beach Day แลเลหาด ครั้งที่ ๕ ในปี ๒๕๕๘ จึงเกิดการพัฒนาเครื่องมือติดตามชายหาด โดยได้รับการสนับสนุนจาก ผศ.ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผ่านกระบวนการสำคัญกล่าวคือ

๑. สร้างแกนนำ Beach for life
๒. ค้นหาและสร้างอาสาสมัครคนสงขลา
๓. พัฒนาเครื่องมือการติดตามชายหาดและฝึกอบรมการใช้เครื่องมือ
๔. ลงพื้นที่ติดตามสภาพหาดสมิหลาทั้งระบบ

“จากกระบวนการดังกล่าว เราจึงได้นัดเครือข่ายอาสาสมัครทุกวันอาทิตย์แรกของเดือน เพื่อมาทำฐานข้อมูล ๓ มิติประกอบด้วยข้อมูลทางกายภาพ ระบบนิเวศน์ สิ่งมีชีวิตและการใช้ประโยชน์ของหาด”

เธอบอกว่า งานนี้ กลุ่มเด็ก ๆ ทุกคน พร้อมเป็นแกนหลักสร้างแรงบันดาลใจ ให้ความรู้ ฝึกฝนการใช้อุปกรณ์วัดหาดที่ออกแบบโดย ผศ.ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้งให้กับอาสาสมัครหน้าใหม่ที่มาร่วม



ผศ.ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง และ Beach for Life ออกแบบศึกษาโดยแบ่งพื้นที่ชายหาดสมิหลา - ชลาทัศน์ออกเป็น ๑๒ จุด เช่น แก้วแสง จุดหินทิ้ง หน้าสนามมวย ลานดนตรีหน้าศาลเด็ก หน้าร้านอาหารทางพญานาค นางเงือก แหลมสนอ่อน เป็นต้น

“กระบวนการนี้ทำให้เราเห็นความเปลี่ยนแปลงของชายหาดที่ไม่เคยรู้มาก่อนอย่างเช่น ยามมรสุมชายหาดเหลือสัน ทั้งที่ความจริงทรายแค่ถูกลากไปกองอีกบริเวณหนึ่ง ครั้นลมสงบชายหาดกลับมายาวอีกครั้ง”

แผนผังการติดตามสภาพหาดสมิหลาทันระบบ

ทุก ๆ เดือน Beach for Life และอาสาสมัครพลเมืองสงขลา จะร่วมกันติดตามสภาพชายหาดสมิหลาทันระบบ เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพชายหาด และสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องหาดสมิหลา



สถานสองทะเล
เทพปาลนครสงขลา



B15 - B20 ตำแหน่งที่มีการขุดทราย และเป็นแหล่งทรายในโครงการเติมทราย



B12 - B14 เป็นตำแหน่งที่มีชายหาด ที่เป็นธรรมชาติ ไม่มีโครงสร้างแข็งรบกวน



B10 - B11 เป็นตำแหน่งที่อยู่เหนือ โครงสร้างแข็งเสียงที่จะเกิด การกัดเซาะชายฝั่ง



B1 - B9 เป็นตำแหน่งที่มีโครงสร้างแข็ง จำนวนมาก เช่น กองหินทิ้ง กระจาบทราย และเป็นจุดที่มีการกัดเซาะชายฝั่งมากที่สุด





ชรินทร์ วงษ์บุตดา หรือ “เอฟ” ม.๖ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชูธรรมาชิก Beach for life เล่าถึงมิติทางชีวภาพจากการติดตามชายหาด สมิหลาช่วงที่ผ่านมาว่าพบสิ่งมีชีวิตหลากหลาย โดยเฉพาะปลาดาวจำนวนมาก ต้นไม้ลักษณะเด่นประจำถิ่น เช่น ถั่วค้ำทะเลดอกสีเหลือง ซึ่งหาได้ยากกลับมาพบบริเวณแหลมสนอ่อน นอกจากนี้ยังมีกล้วยไม้ตามพื้นที่รายป่าสน

ในงาน The World Beach Day แลเล แลหาด ปีที่ ๖ ที่ผ่านมาทางกลุ่มได้นำเสนอรายงานการศึกษาสถานการณ์และสภาพหาดสมิหลา - ชลาทัศน์ จากกระบวนการติดตามชายหาด ๑ ปี (เมษายน ๒๕๕๘- เมษายน ๒๕๕๙)



บทสรุปภาพรวมระบุว่าความพยายามของหน่วยงานเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งหาดสมิหลา-ชลาทัศน์ โดยการทิ้งวัสดุสังเคราะห์ลงบนหาดด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ตามความถนัดของหน่วยงาน

ที่เข้ามาดูแลรับผิดชอบ ยังรบกวนสมดุลและการปรับตัวของชายหาดตาม กระบวนการธรรมชาติ นอกจากนี้ไม่เกิดผลในการแก้ปัญหาที่ยังส่งผลกระทบต่อ ชายหาดส่วนอื่นถูกกัดเซาะต่อไปอีก

สำหรับโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งสมิหลา - ชลาทัศน์ ที่ดำเนินการโดยผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา (ทส.) ดำเนินการถมทรายชายหาดที่ถูกกัดเซาะ โดยใช้วิธีดูดทรายในทะเลกับแหลมสนอ่อน เพื่อถมในตำแหน่งกัดเซาะชายฝั่งรุนแรงที่สุดนั้น ไม่สามารถแก้ปัญหาเนื่องจากอิทธิพลของรอดักทรายที่ขัดขวางการเคลื่อนตัวของตะกอนทราย ประกอบกับการดำเนินการไม่ถูกต้องหลักวิชาการ

หาดสร้างพลเมืองใหม่

เมื่อมาร่วมงานกับ Beach for life มุมมองทะเลของ“เกรซ” จากเด็กที่เคยมองผืนฟ้าสีคราม ผ่านๆ ชีวิต ในมุมสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดสงขลา ได้พลิกกลับอีกด้าน

“กลายเป็นว่า รู้สึกผูกพันกับทะเลมากขึ้น ก่อนนี้ได้ยื่นข่าวกัดเซาะอะไรอย่างนี้ ไม่คิดว่าเกี่ยวกับเราสักเท่าไร พอมาจับเรื่องนี้จริงจังจึงรู้ว่าปัญหานี้เกี่ยวกับอะไร”

กิจกรรมลงพื้นที่ค้นหาคนรักชายหาดสมิหลาแบบเคาะประตูบ้าน บริเวณชุมชนเก้าเส้งจากโครงการปีที่ ๓ เพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องการพังทลายของหาดสมิหลา ให้กับชาวบ้านและค้นหาแกนนำชุมชนเกรซได้ประสบการณ์ใหม่นอกห้องเรียน จากการพบเจอชาวบ้านต่างความคิด ความเชื่อ องค์กรความรู้แตกต่าง

เด็กน้อยที่เคยมองโดยใช้ความคิดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ค่อยคลี่ใจออก “หลายอย่างผิดคาดไปหมดเคยจินตนาการว่าลงชุมชนนี้เขาคงไล่เราออกมา พอสัมผัสจริง ๆ กลับเจอคนมาชวนคุย อยากช่วยเหลือ อยากมีส่วนร่วม เข้าใจและเห็นด้วยกับวิถีคิดของเราขณะเดียวกับเจอคนเห็นต่าง” ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือเห็นต่าง ย่อมเป็นโอกาสออกจากห้องเรียนไปเรียนรู้โลกกว้างอย่างแท้จริง

“ลงชุมชนช่วงบ่ายมักได้คุยกับผู้หญิงเพราะผู้ชายไปละหมาดที่มัสยิด เราเรียนรู้ว่าบ้านที่เป็นร้านขายของ หากเขาดูกำลังยุ่ง ๆ ไม่ควรเข้าไปรบกวน และควรหลีกเลี่ยงคนที่ไม่น่าไว้วางใจ”

เก้าเส้งเป็นชุมชนแออัดของชาวประมงอยู่สุดปลายหาดในเขตเทศบาลนครสงขลา ชายหาดบริเวณหน้าชุมชนเจอปัญหาการกัดเซาะรุนแรงจึงมีการทิ้งหินเพื่อกันคลื่น ชาวบ้านที่นี่แม้รู้ทั้งรู้ว่าเชื่อมช่วยกันคลื่นและยังเป็นการกัดเซาะชายฝั่งเสียเอง แต่หากเรือออกทันทีทันใด บ้านเขาอาจถูกคลื่นซัดพังในพริบตา จึงยอมเห็นด้วยกับการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยไม่มีทางเลือกอื่น



เกรซเรียนรู้ว่าวิธีการพูดคุยกับคนที่เห็นต่างนั้น ต้องไม่เถียงกับเขา ทางที่ดีที่สุดคอยนั่งรับฟังความเห็นในมุมมองของเขา รอจังหวะบอกเล่า มุมของตัวเองออกไปให้เขาฟังบ้างเมื่อมีโอกาส

“บทเรียนส่วนตัวในการทำงานนี้เราพบว่ากองทัพต้องเดินด้วยท้อง สู้ด้นกายไม่มีอะไรแน่นอนสิ่งที่เราคาดหวังไว้อาจไม่ได้เกิดขึ้นจริง” เธอเล่ามุมส่วนตัว น่ารัก ๆ ที่พอเห็นภาพการทำงานของเด็กที่ยังต้องเรียนรู้อีกหลายอย่างในโลก กว้าง

หลังลงเคาะประตูบ้านหลายครั้ง Beach for life กลายเป็นที่รู้จักของคนเก๋าสั่ง สิ่งที่เคยโตงโตงงามในตัวของทีมงาน คือ การรู้วิธีการพูดจากับผู้คนที่คิดอย่างเป็นระบบ สามารถวางแผนทำงาน มีทักษะแก้ปัญหา พลิกแพลงเข้ากับสถานการณ์ ได้เป็นอย่างดี

“เอฟ” ปลิ้นปลิ้นพูดด้วยเสียงเครือ น้ำตาลล่อนหน่วย เมื่อการพูดคุยสิ้นไหล ปะทะเนินทรายความทรงจำส่วนตัวบางช่วงตอน

“พ่อแม่อยากให้เราเรียนอย่างเดียว ตอนแรกเข้าชมรมโนรา พ่อแม่ให้ลาออกไปหาชุมนุมอื่นอย่างชุมนุมวิทย์-คณิต Beach for life เขาบอกว่า ไม่ต้องไปทำเพราะมันไม่ใช่การเรียน ทะเลาะกันร้องไห้เสียใจแต่ก็ยังทำต่อ ไม่กลับบ้าน จำเป็นต้องโกหกแม่ว่ามาอ่าน

หนังสือ ครุ่นัดสอนอะไรอย่างนี้ ทำมาเรื่อย ๆ จนถึงบัดนี้ ตอนนี้อยู่แม่รู้แล้ว เขาก็จะถามว่าตั้งใจเรียนหรือเปล่า... เรื่องเรียนเราไม่มีปัญหา”เอฟ มาจากหมู่บ้านบนชายหาดอำเภอระโนด ความผูกพันลึก ๆ กับชายหาดครั้งวัยเยาว์ยังแจ่มชัด พอมาทำโครงการ ยิ่งเด่นชัด

เขาปั่นจักรยานผ่านหาดสมิหลาเป็นประจำ แต่ก่อนแค่หันมองผิวเผิน ตอนนี้เขาชอบคิดและตั้งคำถามเวลาที่รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับชายหาดหลายครั้งที่ผ่านมา

เอพีมีบทบาทในการนำเสนอ ประสบการณ์เวทีเปลี่ยนเขาเป็นคนใจเย็นพร้อมรับฟังคนอื่น

“โตขึ้นเราอยากเป็นครู การมาทำงานแบบนี้มันจำเป็น เพราะครูต้องเป็นคนที่ยากเรียนรู้ที่จะเจอสิ่งใหม่ ๆ เรียนรู้ทำงานกับกลุ่มและแก้ปัญหาพร้อมกัน”

สำหรับ ธนากร สีดำ หรือ “ขลุ่ย” นักเรียนชั้น ม.๖ โรงเรียนมหาวิทยาลัย เด็บโตมา ริมหาดสมิหลา เพราะอยู่บ้านพัก ตำรวจ บริเวณแหลมสนอ่อน

“ผมออกไปชายหาดบ่อยครับ เล่นน้ำบ้าง บางวันชวนแม่ไปหาหอยเสียบ มาทำโครงการจึงรู้ว่าพื้นที่ความสุขของเรามันกำลังหาย”

ขลุ่ยรู้ว่าหาดทรายเป็นมากกว่าพื้นที่ความสุขของเขาคนเดียว แต่เป็นทั้งแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ

จอดเรือ ที่ทำมาหากินของชาวประมง กระทั่งประกอบพิธีทางศาสนา

“พอโตขึ้นผมย้ายไปอยู่ชุมชนสวนตุลห่างทะเลออกมา แต่ยังคงต้องเดินทางผ่านหาดทรายมาโรงเรียนอยู่ทุกวัน ผมมักหันไปดูว่าหาดหดลงหรือเปล่า เขาทำอะไรกับหาด เกิดอะไรขึ้น”

การร่วมงานกับBeach for life “ขลุ่ย” มองชายหาดต่างไปจากเดิม ณะความเปลี่ยนแปลงส่วนตัว เขารับผิดชอบ ตรงเวลาใจเย็น มีสติ มากขึ้น



“กิจกรรมกลุ่มครั้งหนึ่งผมรับผิดชอบเรื่องอาหาร ปรากฏว่าวันนั้นข้าวไม่พอ เราไม่เคยมีประสบการณ์ทำงาน ทำอะไรไม่ถูกเลย พอมานั่งคิดทีหลังว่าถ้าเย็นสักนิดก็จะเห็นทางออก นี่จึงเป็นการเรียนรู้ในชีวิตที่เป็นจริง”

เช่นเดียวกับคนอื่น กิจกรรมค้นหาคนรักภัยพิบัติที่ต้องลงไปพบชาวบ้านเก่าแสง ชล้วยเคยคิดว่าชุมชนเก่าแสง เป็นพื้นที่ที่โหดร้ายน่ากลัว

“แต่กลายเป็นว่า วันนั้นผมยืนคุยกับผู้ชายคนหนึ่งกลางแดด อยู่ดี ๆ มีลุงคนหนึ่งเดินเข้ามาชวนเข้าไปนั่งคุยที่มีสยิด แลมนำให้รู้จักคนที่สามารถจะมาเป็นแกนนำทำงานให้กับเราได้” เขาเล่าว่าหลังจับทิศทางความคิดชาวบ้านเก่าแสงส่วนใหญ่ที่เห็นด้วยกับการสร้างเขื่อนกันคลื่น จึงเลือกไม่เอาเรื่องเขื่อนมาคุย เพื่อลดการปะทะ

กรณีลงชุมชนเก่าแสง แม้ทำให้เด็ก ๆ อึดอัดที่ชาวบ้านคิดต่างจากตัวเอง แต่เมื่อเข้าใจถึงที่ไปที่มาสิ่งเหล่านั้นเองสะท้อนกลับมาปฏิบัติระบบคิดของเด็กผ่านการเอาตัวเองไปคลุกกับปัญหาจริง ๆ



อนาคตอันใกล้ชล้วยอยากเรียนต่อคณะอักษรศาสตร์ แม้มองว่าสิ่งที่เลือกเป็นจะไม่เกี่ยวกับสิ่งที่เขาทำตอนนี้โดยตรง เขากลับมองว่าชีวิตในอนาคตยังคงเชื่อมโยงกับคำว่าชายหาดอย่างแน่นอน

“เราได้กระบวนการคิดสำคัญที่ว่า แม้อาหาคกลับมาเหมือนเดิมไม่ได้ ๑๐๐% แต่ต้องไม่ทำให้มันแย่ลงไปกว่าเดิม อันนี้ไม่เฉพาะเรื่องหาด ยังหมายถึงทุกเรื่องในสังคมประเทศเรา”



อารีช ขวัญเจริญ หรือ “รีช” เด็กม. ๔ น้องสุดท้องของกลุ่มที่มานั่งคุยด้วยในวันนั้นเล่าว่า บ้านเขาอยู่ใกล้ทะเลที่อำเภอสิงหนคร ฝั่งตรงข้ามกับหาดสมิหลา เขาชอบเดินเล่นชายหาด แต่ก็ไม่รู้อะไรเกี่ยวกับสิ่งใกล้ตัวนี้เลย เมื่อเข้ามาทำงานร่วมกับกลุ่ม นอกจากได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ยังรู้จักชายหาดมากขึ้น เคยมองชายหาดแบบผ่านๆ แค่อสิ่งสวยงาม วันนั้นมองเห็นมิติเปลี่ยนแปลง

ห้องกา“ห้ามกลวง”

พรรณนิภา โสทธิพันธุ์ ผู้อำนวยการสงขลาฟอรั่ม กล่าวว่าโครงการพลังพลเมืองเยาวชน มีเป้าหมายเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้เยาวชนอายุ ๑๔ - ๒๔ ปี ได้มีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ในประเด็นต่าง ๆ ที่เยาวชนมองเห็นและต้องการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น เริ่มจากตัวเองและทีมงานที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

กลุ่ม Beach for life เป็นหนึ่งในโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา ที่สนับสนุนโดยสงขลาฟอรั่ม เป็นกลุ่มที่มีความโดดเด่นนำภาคภูมิใจจากการศึกษาติดตาม ระบบธรรมชาติของหาดสมิหลา

“พวกเขามีจุดเด่นในการสร้างกลุ่ม สร้างกระบวนการเรียนรู้จากพี่สู่น้อง เพื่อนสู่อีกเพื่อน เด็กสู่อุผู้ใหญ่ โดยใช้เครื่องมือทางสังคมหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการพูดคุยด้วยมิตรไมตรี กระบวนการธรรมนุญชุมชน และกระบวนการศึกษาและติดตามหาดสมิหลาทั้งระบบ ทั้งหมดทำไปพร้อมกับกระบวนการสร้างพลเมืองเยาวชน”

“น้ำนิง” เล่าว่ายามว่างจากเรียน เขามักแวะเข้ามาที่สำนักงานสงขลาฟอรั่มบ่อยเพราะอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนมากนัก มาช่วยทำงาน และนั่งพูดคุยเรื่องราวต่างๆ กับป้าหนู มีคำพูดหนึ่งที่ผมชอบมากที่ป้าหนูเตือนพวกเราเสมอคือ ประโยคที่ว่า “อย่าทำตัวกลวงนะ”

คำว่า “อย่าทำตัวกลวง” น้ำนิงเข้าใจว่าเป็นคำเตือนที่ต้องการสื่อกับคนทำงานว่าต้องเก่งด้านข้อมูลความรู้เป็นคนชอบเรียนรู้ตื่นรู้อยู่ตลอดเวลาทำให้เขาหันมาอ่านหนังสือทุกเล่มที่เกี่ยวข้องกับชายหาด พร้อมไปกับกระตุ้นทีมงานศึกษาเรียนรู้จริงจัง ถึงขนาดจัดทดสอบความรู้เกี่ยวกับชายหาดภายในกลุ่ม และเนื่องจากสถานการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับชายหาดเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา กระบวนการเรียนรู้จากการลงมือทำบนสถานการณ์จริงจึงเดินหน้าควบคู่กันไป มีการนั่งคุย หาทางออก เรียนรู้ เบื้องลึกเบื้องหลัง วิเคราะห์ เชื่อมโยงปัญหาหลากหลายมิติอยู่ตลอดเวลา

“เราพบว่าทั้งนอกและในห้องเรียนเสริมพลังแก่กันอยู่เสมอทุกวันนี้ สำหรับผมเอาความรู้จาก Beach for life ไปตอบข้อสอบใน

วิชาเอกพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ซึ่งผมเป็นนักศึกษาปี ๓ จนได้คะแนนเต็ม”
เขาเล่า

ครั้งหนึ่งเขาไม่เข้าใจตรีโกณมิติและ
มองว่าเป็นเรื่องน่าเบื่อ แต่เมื่อจำเป็นต้องใช้
ตรีโกณมิติวัดความลาดชันของชายหาด ทำให้
เริ่มเข้าใจและสนุกจากการใช้งานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
จึงค้นพบว่าการเรียนแบบลงมือทำ เป็นการเรียน
รู้แท้จริง

“แต่หากมองกลับไปช่วงจัดทำธรรมนูญ
ชายหาด ผมเครียดจนเข้าโรงพยาบาลบ่อยมาก จน
หมอให้นอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล”



นอกเหนือเครียดกับงาน ระหว่างโครงการ Beach for life กำลังขึ้น
ปี ๒ เด็ก ๆ ได้สูญเสียผู้ใหญ่ใจดีที่คอยสนับสนุน มาตลอด คือ **พีระ ตันติเศรษฐี**
อดีตนายกเทศมนตรีนครสงขลาซึ่งถูกยิงเสียชีวิต

“เป็นความรู้สึกที่ยากจะบอกเพราะก่อนหน้านั้นไม่นานผมสูญเสีย
ลุง ชุนทอง บุญยประวัตร มาแล้ว ทั้งคู่เป็นเหมือนไอดอลของคนดีที่ทำอะไร
เพื่อบ้านเพื่อเมืองที่ต้องมาจับจุดจบเดียวกัน แต่อีกมุมหนึ่งพวกเขามาเป็นแรง
บันดาลใจให้เอาความคิด ความเชื่อของเขามาลองขับเคลื่อนต่อ” น้านี้เล่า
นุรอามินี สาและ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการสงขลาฟอรั่ม พี่เลี้ยงกลุ่ม
Beach for life เล่าว่าวันที่เธอเห็นเด็กกลุ่มนี้ครั้งแรกประเมินว่าคงเป็นเด็ก
“หน่อมแน้ม” ทั่วไป

“เด็ก ม.๕ จะมีอะไร เราคิดนะ คงเสนอโครงการแนวสนุก แต่ลึก ๆ เราสัมผัสได้ว่าพวกเขาเป็นคนแฉกชั้น กระจะตือรือร้น”

จากมุมมองไร้เดียงสาจนคงเอาเป็นล้าอะไรไม่ได้ จึงมีการทำทนาย เด็กด้วยภารกิจมาเป็นลำดับ

“พวกเขาเคยท้อกับหลายเรื่องราวแต่ก็ผ่านมาได้ คิดว่าจุดเด่นอยู่ที่อุดมการณ์บางอย่างและผู้นำค่อนข้างจริงจังกระจะตือรือร้น” เธอกล่าวว่าสงขลาพอร์มมีหลักการที่จะไม่ขึ้นน้ำเต็ก หากทำทนายด้วยคำถาม เน้นการสนับสนุนบทบาทที่เลี้ยงคอยอยู่ข้าง ๆ พร้อมให้แนวคิด ช่วยมองจุดอ่อน จุดเด่น และการต่อยอด

“ในที่สุดพบว่าเด็กกลุ่มนี้ คิดสร้างสรรค์อะไรได้เร็วเป็นคนประเภทกล้าถาม กล้าคิด กล้าทำ กล้าชน”

เธอแนะพวกเขาว่าการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ต้องเปิดสมองให้กว้าง ไม่จำกัดความรู้ยูแค่เรื่องชายหาดที่กำลังทำ ส่วนเรื่องชายหาด แคผิวเผินไม่พอ ต้องมองลึกถึงระดับเชิงคุณค่า การต่อสู้ประเด็นต่าง ๆ เน้นการเตรียมพร้อมข้อมูล ข้อเท็จจริงทางวิชาการ

“ถึงตอนนี้ การตื่นตัว ตื่นคิด ใฝ่รู้ สามารถคิดเป็นระบบเชื่อมโยงทางสังคม รู้จักการประสานงานเครือข่าย มีสำนึกพลเมือง ถือว่าก่อเกิดอยู่ในตัวเด็กกลุ่มนี้ ”

เธอเชื่อว่าสิ่งดี ๆ เหล่านี้จะติดตามทุกคนไป ไม่ว่าจะวันข้างหน้าพวกเขาเติบโตไปอยู่ที่ไหน มีบทบาทอย่างไรในสังคม อนาคตบางคนไม่ได้ทำงานเรื่องชายหาดโดยตรง แต่มีทักษะชีวิตที่ได้สามารถเชื่อมต่อได้อย่างแน่นอน

คดีความศาลปกครอง

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ กลุ่ม Beach for life นำเครือข่ายภาคประชาสังคมสงขลา ฟ้องคดีการ จัดการชายหาดของผู้ว่าราชการ จังหวัดสงขลา สำนักงานทรัพยากร- ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) กรมทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง กรมเจ้าท่า และเทศบาล นครสงขลา ต่อศาลปกครองสงขลา ให้ยุติโครงการป้องกันการกัดเซาะ ชายหาดสมิหลา-ชลาทัศน์ เนื่องจาก เห็นว่าโครงการไม่ช่วยแก้ไขปัญหา อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ก่อนหน้านี้เครือข่ายภาค ประชาสังคมเคยเสนอทางออกกับ จังหวัดหลายครั้ง เพื่อให้ดำเนินการ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เหมาะสม และยั่งยืน แต่เสียงตอบรับจาก หน่วยงานรัฐ ซึ่งมีแผนขออนุมัติ งบประมาณราว ๑๗ ล้านบาทมา ก่อสร้างรอดักทราย

ซึ่งงบประมาณดังกล่าว อนุมัติลงมายังจังหวัดสงขลาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๘ แต่ถูกคัดค้านจากภาค ประชาชน เพราะไม่มีการศึกษาผล กระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และไม่ดำเนินการตามกฎหมายอนุมัติ โครงการป้องกันการกัดเซาะโดยผู้ว่า ในปี ๒๕๕๘

ต่อมากรมเจ้าท่ามอบ หมายให้ทีมศึกษาจากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาทางเลือก ในการแก้ปัญหาการกัดเซาะ

ข้อมูลวิชาการพบว่า การ แก้ปัญหาโดยการก่อสร้างและ ใช้วัสดุแข็งเป็นการแก้ปัญหาได้ ชั่วคราว สู้ทำลายคลื่นซัดพังกันหรือ หินกัน พังทลายได้ง่าย ๆ จึงมีข้อเสนอ ให้นำหลักการเติมทรายแทนการก่อสร้าง ด้วยวัสดุแข็ง

ทางเครือข่ายฯ เสนอให้มีเวทีที่เสถียรภาพในการเจรจาการจัดการทรัพยากรชายฝั่งที่เน้นอนุรักษ์ธรรมชาติ มากกว่าการก่อสร้างแบบสมัยใหม่ ซึ่งต้องใช้เวลาและรอผลการวิจัย ศึกษาจากทีมผู้เชี่ยวชาญ แต่เมื่อจังหวัดได้เร่งรัด ทำให้มีความกังวลว่าหาดสมิหลาจะได้รับผลกระทบ จึงยื่นเรื่องให้นายกรัฐมนตรีรับทราบ แต่เรื่องเงียบหายไปอีก จึงตัดสินใจรวบรวมเอกสาร การจัดเวทีรับฟังความเห็น และการดำเนินการต่าง ๆ ของระดับจังหวัดอันไม่ชอบธรรม ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดสงขลา ให้มีคำสั่งระงับและยกเลิกโครงการดังกล่าว



เขาได้แต่พกพาความสงสัยดังกล่าวเอาไว้ จนเมื่อกลับ

มาจึงเร่งชักชวนทีมงาน ๔ - ๕ คนลงไปติดตาม ผ่านกิจกรรมวัดชายหาดตามเทคนิควิธีที่ทำกันมาโดยตลอด พบว่า บริเวณชายหาดเก่าเสี่ยง ทางไซตงานขึ้นต้นท์ มีคนงานก่อสร้าง โฟร์แมนคุมพื้นที่ ในทะเลมีเรือดูดทรายลอยลำปฏิบัติการ

“บริเวณนั้นเราวัดหาดอยู่เป็นประจำ ตัดสินใจลงไปวัดชายหาดสำรวจสิ่งมีชีวิตตามปกติ โฟร์แมนตะโกนให้เราขึ้นมาทันที ถามว่าพวกมึงมาทำไม”

เขาเล่าว่าท่าที่โฟร์แมนคนนั้นหน้าตาซึ่งขึง ต่อว่าคำทอด้วยคำพูดหยาบคายโดยไม่ฟังเสียง จนอาสาสมัครวัดหาดต่างพากันหน้าเสีย แม้พยายามชี้แจงว่างานกลุ่ม Beach for life เป็นอย่างไร จึงตัดสินใจหยุดวัดชายหาดในตำแหน่งดังกล่าวไปก่อน

หลังการฟ้องร้องคดีชายหาด น้ำนึ่งยังลงไปยังบริเวณที่มีการดูดยุทธรายบ่อย ๆ เพื่อเก็บภาพความเคลื่อนไหว โดยเฉพาะหลังฟ้องคดีไม่กี่วัน ศาลได้นัดไต่สวนอุทธรณ์ เพราะได้รับข้อมูลว่า นอกจากดูดยุทธราย ทางกรมกำลังวางแผนคอนกรีตบนชายหาด ซึ่งก็คือลงโครงสร้างแข็งอีกครั้ง หนึ่ง อันเป็นประเด็นที่เครือข่ายชาวสงขลาผู้ฟ้องเห็นว่าเป็นปัญหา มาตลอด

“ฝ่ายผู้รับผิดชอบบอกว่า ยังไม่ได้ทำการตั้งกล้าว ศาลจึง กำหนดลงมาพื้นที่จริงในวันถัดมา”

ด้วยข้อมูลที่ไม่ตรงกัน กัน นั้นน้ำนึ่งเตว่าฝ่ายผู้ดำเนินการ ที่พุดแย้งกับความจริง คงต้องรีบ ยกแท่งคอนกรีตที่วางเอาไว้แล้ว ออกไปก่อน เพื่อไม่ให้มีปัญหา กับ ศาลปกครองและคดีความที่กำลัง ฟ้องร้องกันอยู่

คืนนั้นเวลาสามทุ่มเขา กำลังจะเข้านอน เครือข่ายรายงานว่ากำลังมีการรื้อแท่งคอนกรีตออกจริง จึงรีบลุกจากที่นอนขับมอเตอร์ไซด์ออกไปดูหลังจากนั้นทีมพี่ ๆ จากสงขลาพอร่วม กับ ผศ.ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง ททยอยมาสังเกตการณ์ ร่วมกับทีมข่าว โทรทัศน์ไทยพีบีเอส



น้ำนิงโพสเฟสซบุ๊กส่วนตัวเขาว่า “คืนนี้ขณะที่ชาวสงขลากำลังหลับ ผู้ว่าฯ กำลังยกแท่งคอนกรีต” แต่เขาไม่ได้เล่าเบื้องหลังที่ฝ่ายก่อสร้างมีท่าทีแกล้งคนสังเกตการณ์ โดยทำทีใช้เครื่องจักรเขย่าแท่งคอนกรีตทุ่มเข้าใส่คนข้างส่องไฟสปอร์ตไลท์รบกวนการถ่ายภาพบ้าง

เนื่องจากหลายคืนก่อนหน้าน้ำนิงต้องทำเอกสารจำนวนมากเพื่อร้องไปยังหน่วยงานเกี่ยวข้องจนไม่ค่อยมีเวลาพักผ่อน คืนนั้นเขายังกลับมาเตรียมข้อมูลและภาพล่าสุดนำเสนอกับศาลถึงเช้าอีกวัน หลังนำเสนอเสร็จ เขาจึงหน้ามืดเป็นลมคากองแท่งคอนกรีตตรงนั้นเอง

คดีดังกล่าว ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ศาลออกนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก มีความเห็นยกฟ้องผู้ถูกฟ้องทุกคน เว้น กรมเจ้าท่า ซึ่งรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลหาทราย

กระทั่ง ๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ ศาลปกครองสงขลา จึงมีคำวินิจฉัย (คดีปกครองที่ ส.๒/๒๕๕๘) พิพากษาให้ผู้ฟ้องชนะคดี และวินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลสั่งให้จังหวัดสงขลา และ ทส. ไปคุยกันถึงแนวทางใหม่แต่ไม่ได้มีผลในทางอาญา

เนื่องจากการแก้ปัญหาที่ผ่านมาด้วยโครงการปรับปรุงกั๊ดเซาะชายหาด โดยวิธีการวางโครงสร้างรอดักทรายของโครงสร้างแท่งริมหาดสมิหลาฯ นั้น ได้ถูกปรับยกเลิกไปแล้ว ศาลจึงไม่ต้องมีคำสั่งบังคับเพิ่มเติม

ส่วนการปรับปรุงการจัดซื้อทรายโดยวิธีการขุดลอกทรายเพื่อนำไปเติมทรายชายหาดสมิหลา หาดชลาทัศน์นั้น เป็นโครงการที่ต้องมีการดูทรายนอกชายฝั่งจึงต้องได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่าซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดคนก่อนไม่ได้ขออนุญาต เท่ากับผิดกฎหมาย ไม่มีคำสั่ง ศาลเรื่องการชดใช้ ชดเชย เพราะไม่ได้มีความเสียหายรุนแรง แต่ให้ชะลอโครงการออกไป

“ส่วนตัวคิดว่าคำพิพากษาน่าพอใจ” หลังคำพิพากษา นานิ่งในฐานะตัวแทนกลุ่ม Beach for life ให้สัมภาษณ์กับสำนักข่าวแห่งหนึ่ง และว่าแม้ศาลจะมีคำพิพากษาออกมาเป็นผลดีต่อผู้ฟ้องทั้งหมดก็ตาม แต่ทางชมรมจะยังคงเดินหน้าเพื่อปกป้องชายหาดต่อไป เพราะแม้โครงการใหญ่การสร้างกำแพงกันคลื่นจะยุติลงแล้วแต่ก็ยังมีโครงการของเทศบาลหลายส่วนที่อาจจะส่งผลกระทบต่อชายหาด หากพบเกิดความเสียหายต่อส่วนรวมและระบบนิเวศเกินควรทางชมรมอาจจะมีการเคลื่อนไหวต่อไป

เกี่ยวกับเรื่องนี้ **นางสาว ส.รัตนมณี พลกล้า** ทนายความ มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน กล่าวว่า นับเป็นคดีสิ่งแวดล้อมตัวอย่างที่ดี แม้ศาลจะไม่มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องจ่ายเงินกองทุนฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ๒๐ ล้านบาทที่ทางผู้ฟ้องเคยร้องเรียนไปก็ตาม แต่อย่างน้อยศาลก็พิจารณาอย่างละเอียด และคดีนี้ถือเป็นคดีสิ่งแวดล้อมตัวอย่างที่ดีเนื่องจากเป็นคดีในลักษณะป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสาธารณะ แม้ยังไม่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงก็ตาม แต่การปกป้องคือ

หนทางที่ดีที่สุด สิ่งสำคัญในคำวินิจฉัยระบุว่าแม้ทางจังหวัดและทส.จะพยายามอย่างมากในการอ้างว่าจำเป็นต้องป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งแต่ส่วนนี้ศาลตีความว่าโครงการก่อสร้างทุกอย่างที่ดำเนินการไปนั้นไม่ใช่โครงการ ป้องกันภัยพิบัติ จึงไม่จำเป็นต้องสร้างเร่งด่วนและตัวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเองก็มีสิทธิมีเวลาในการระดมความคิดเห็นรวมทั้งมีโอกาสรายงานผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมก่อนแต่ไม่มีใครปฏิบัติอีกประเด็นที่ค่อนข้างมีเหตุมีผลคือ คดีนี้ในการดำเนิน

โครงการที่ผ่านมาจากผู้ดำเนินโครงการได้พยายามปรับเปลี่ยน ปรับปรุงแผนป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งต่อเนื่อง เช่น มีการนำแผนการดูทรายจากที่หนึ่งมาเติมชายหาดอีกที่ ส่วนนี้ศาลเห็นว่าแม้จะเป็นการดำเนินโครงการที่พยายามสะท้อนให้เห็นว่าผู้ดำเนินโครงการพยายามแก้ไขเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด แต่ผู้ดำเนินการก็ไม่ได้ทำตามกระบวนการที่ถูกต้องเช่น ไม่มีการขออนุญาตหน่วยงานที่ดูแลโดยตรง ซึ่งก็คือ กรมเจ้าท่า หากจะดำเนินการต่อก็ต้องขอ ส่วนนี้ยังสับสนอยู่ ดังนั้นหลังจากนี้กรมเจ้าท่าเองคงจะต้องมีการทบทวนบทบาทตัวเองเพิ่มเติมเพราะที่ผ่านมายังปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มที่

บทวิจารณ์แห่งการกัดไม่ปล่อย

Beach for life ในสายตาของ ผศ.ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง อาจารย์ประจำ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นักวิชาการที่คอยดูแลมาตลอด มองว่าเด็กกลุ่มนี้มีลักษณะพิเศษคือมั่นใจในตัวเองและติดตามปัญหาแบบกัดไม่ปล่อย

“เขาเก่งมาก ทั้งที่เราทราบว่ายหลายคนทางบ้านไม่อนุญาตให้มาทำงานกับกลุ่ม บางคนมีปัญหาสุขภาพส่วนตัว” เธอกล่าวว่าการกัดเซาะชายฝั่งเป็นประเด็นร้อนระดับจังหวัด ที่เคลื่อนไหวในทุกมิติอยู่ตลอด การทำงานนี้ร่วมกันระยะแรกเด็กทำงานไม่เป็นเพราะงานส่วนนี้อาศัยหลักการวิทยาศาสตร์ แต่หลายคนไม่มีพื้นฐาน ซึ่งก็ผ่านมาได้โดยการร่วมเรียนรู้ในกระบวนการกลุ่ม ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มเดินกันต่อมาได้แม้ผ่านด่านอุปสรรคมากมาย น่าจะมาจากความเป็นกลุ่มนักเรียนโรงเรียนเดียวกันที่สืบทอดการทำงานจากรุ่นสู่รุ่นได้ การลงติดตามชายหาด ทำให้เด็ก ๆ เข้าใจการทำงานเชิงวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น คิดสังเกต ตั้งคำถาม ทำงานเป็น ถ่ายทอดการทำงานได้ มีภาระงานที่กระจายงานออกไป

“เราเองพยายามกระตุ้นส่งเสริมในสิ่งที่เขาทำว่ามันมีคุณค่าอย่าเพิ่งท้อ ขณะที่เห็นว่าคนรอบข้างมีส่วนสำคัญในการให้กำลังใจกับคนทำงานแบบนี้” ผศ.ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง กล่าวและว่าหากมองด้านข้อจำกัด มี ๓ ประเด็นหลักกล่าวคือ

- ครอบครัวพวกเขาอาจไม่เข้าใจในสิ่งที่กำลังทำ
- ปัญหางบประมาณในการทำงาน
- การจัดสรรเวลา เนื่องจากเด็กวัยนี้ ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่เตรียมตัวเข้ามหาวิทยาลัย

“แม้มีข้อจำกัด แต่การเติบโตมาขนาดนี้ เป็นเรื่องที่น่าสนใจ” เธอว่ากระบวนการเดินต่อหน้าจะหา Partner ในการทำงานและแหล่งทุนสนับสนุน

“เรื่องทางบ้านเราคงก้าวล่วงไม่ได้ เด็กอาจจะต้องชวนพ่อแม่มาร่วมกิจกรรมบ้าง เพื่อให้พ่อแม่เห็นว่าสิ่งที่ทำมันน่าภูมิใจ เครือข่ายควรให้กำลังใจพวกเขาว่าสิ่งที่ทำมันมีคุณค่าจริง ๆ ” ที่ผ่านมาเธอพูด ให้กำลังใจกับเด็กเสมอว่าสิ่งที่พวกเขาทำมีพลัง มากมายมหาศาล ขนาดผู้ใหญ่จบดอกเตอร์หรือมีประสบการณ์ชีวิต ๖๐ ปี บางคนยังสู้ไม่ได้ Beach for life เป็นกลุ่ม มหัศจรรย์และเข้มแข็ง เป็นเด็กกลุ่มเดียวของประเทศไทยที่ทำกิจกรรมลักษณะอย่างนี้



สุธีร์ ล้วนเสี้ยว หัวหน้าหน่วยชุดลอกร่องน้ำชายฝั่งทะเล กรมเจ้าท่า ซึ่งมีภารกิจรักษาชายฝั่งโดยตรง เล่าว่าเป็นแฟนคลับ Beach for life มาร่วม ๒ ปี ด้วยมองเห็นวิธีแก้ปัญหาของเด็กกว่าเป็นกระบวนการซึ่งภาครัฐไม่สามารถทำได้ จากเงื่อนไขและข้อจำกัดต่าง ๆ

“ในสายตادمพวกเขาทำงานเป็นระบบ มีทีมพี่เลี้ยงที่แข็งแกร่งคือ สงขลาฟอรั่ม เราจึงได้ความรู้จากพวกเขาไปพัฒนางานให้ได้ประโยชน์” สุธีร์ มองว่าจุดเด่นของเด็กกลุ่มนี้คือความรักบ้านเกิด จากจิตสำนึกส่วนตัว เสียสละ และทำงานจริงจัง



“สิ่งที่สัมผัสได้ คือ รู้จักการแบ่งงานกันทำตามความถนัด วิธีการพูดแบบให้เกียรติมีสัมมาคารวะ รู้จักตั้งคำถาม เสนอแนะ แสดงความคิดเห็น” การเข้ามาร่วมกับกลุ่มทำให้ สุธีร์ได้

ข้อมูลไปใช้ในงานรับผิดชอบโดยตรง แม้ที่ผ่านมานิ้อาจถึงระดับส่งผลเชิงนโยบายแต่จากการติดตามศึกษาชายหาดของกลุ่มเด็กได้เอาไปใช้ประโยชน์จริงในระดับผู้ปฏิบัติการ ฝ่ายงานออกแบบและฝ่ายสร้างงานวิศวกรรม

“อย่างเราจะขุดตะกอนชายฝั่ง สามารถเห็นข้อมูลว่า ตะกอนที่ขุดไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง”

หัวหน้าหน่วยขุดลอกร่องน้ำชายฝั่งทะเล มองว่าช่องทางการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับงานของเด็กกลุ่มนี้ จะต้องเพิ่มการรับรู้สังคม วงกว้างว่า Beach for life กำลังทำอะไร และเพื่ออะไร

“ผมอยากให้สังคมมาเรียนรู้เรื่องชายหาด ถ้าไม่เข้ามาเรียนรู้ตรงนี้ เท่ากับว่าเรากำลังสูญเสียโอกาสจากงบประมาณซึ่งก็คือเงินภาษีของเรา ที่รัฐได้จ่ายไปในการแก้ปัญหาชายหาดโดยเราไม่รู้ว่ามีสมเหตุสมผลเพียงใด”

มุ่งหน้าสู่นาคต

การทำงานสืบเนื่อง ๓-๔ ปีที่ผ่านมา “น้ำนิ่ง” มองว่าสิ่งที่เกิดผลชัดเจนเชิงรูปธรรมประกอบด้วย

- ข้อมูลพื้นฐานจากการติดตามชายหาดทั้งระบบ
- อาสาสมัคร มาช่วยทำงาน ๘๐ คน
- กระบวนการเรียนรู้ของคนที่มาติดตามชายหาด





หลังจากได้ข้อมูลความเปลี่ยนแปลงชายหาดครบรอบวงจรถหนึ่งปี ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของประเทศไทยที่ไม่มีใครทำมาก่อน ได้มีการผลักดันข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่ชมรมสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาในพื้นที่หาดสมิหลาไม่ว่าชมรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และโรงเรียนมหาวชิราวุธ เป็นยุทธศาสตร์สอดคล้องกับการระดมอาสาสมัครออกมาวัดชายหาดเป็นประจำทุกเดือนนั่นเอง

“แผนงานของเราอยู่ที่ ๗ ปี ผมมองว่าแกนนำยังต้องเป็นเด็กนักเรียนมหาวชิราวุธที่ต้องสร้างคนมารับผิดชอบต่อ ผมจะมีบทบาทประสานงานเครือข่าย ๙ สถาบัน ทำงานสืบเนื่องจากธรรมนูญชายหาดที่วางเอาไว้”

เขาเผยว่า Beach for life เครือข่าย ๙ สถาบัน และสงขลาพอร์มยังมีแนวคิดใช้ฐานข้อมูลที่ได้มาเพื่อจัดตั้ง coastal zone management หรือแผนการจัดการชายหาดสมิหลา เพื่อแสดงการจัดการชายฝั่งโดยเยาวชน และต้องการขยายพื้นที่การทำงานออกไป ล่าสุดไปที่ชายหาดสวนกง อำเภोजะนะซึ่งกำลังมีปัญหการจัดการชายหาดจากการสร้างท่าเทียบเรือ

ประเด็นนี้ **รุ่งเรือง ระหมันยะ** นายกสมาคมรักษ์ทะเลจะนะเล่าว่า Beach for life ลงไปที่สวนกงหลายครั้งแล้วมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับชาวบ้าน โดยเด็กได้ความรู้จากที่เรียนมากับใช้เครื่องมือในการศึกษาชายหาดแบบใหม่ ๆ ที่ชาวบ้านไม่รู้มาก่อน มาอธิบายให้ชาวบ้านฟังแบบเข้าใจง่าย ๆ ในการปลูกจิตสำนึก แนวทางในการอนุรักษ์ดูแลชายหาด “เด็กกลุ่มนี้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นคนมีอัธยาศัยดี มีสัมมาคารวะ ช่วยชาวบ้านรู้จักตนเอง รู้คุณค่าทรัพยากร ผมทำงานชุมชนมานานไม่เคยเห็นเด็กกลุ่มอื่นที่กล้าทำอย่างพวกเขา”

อลิสตา บินดูลี๊ะ หรือ “ฝน” แกนนำกลุ่ม Beach for life ตั้งแต่ต้น มาถึงวันนี้เป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ม.อ. แกนนำก่อตั้งกลุ่มขับเคลื่อนชายหาดด้านกฎหมาย ในคณะนิติศาสตร์ ม.อ. ใช้ชื่อว่ากลุ่ม Law long beach “ตอนทำโครงการชายหาดยังอยู่ ม.๕ ไม่เคยคิดเลือกเรียนกฎหมาย จนเห็นว่าประเด็นปัญหาของการจัดการชายหาดมันเกี่ยวกับกฎหมาย ที่แต่ละหน่วยงานมักอ้างว่าทำถูกกฎหมายของเขา”

นอกจากเรียนนิติศาสตร์ เธอจึงเป็นแกนนำตั้งกลุ่ม Law long beach ว่าที่นักกฎหมายอาสาดูแลรักษาหาดแบบยั่งยืน กลุ่มอิสระของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ที่มีสมาชิกก่อตั้ง ๔๐ คน

“เป้าหมายของกลุ่มอยากให้มีกฎหมายคุ้มครองชายหาดเป็นการเฉพาะ แต่มาถึงตอนนี้ปรากฏว่ามี พ.ร.บ.ส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งเกิดขึ้น เราจึงเน้นตรงการติดตามดูกฎหมายฉบับนี้ว่า ใช้แล้วเป็นอย่างไร ซึ่งง่ายกว่าอื่นอะไรใหม่”

ที่ผ่านมากลุ่ม Law long beach มีบทบาทรวบรวมกฎหมายชายหาด เป็นเอกสารเล่มหนึ่ง เสนอให้กับ Beach for life เพื่อใช้เป็นข้อมูลความรู้ในกิจกรรมเคลื่อนไหวปกป้องชายหาด



“ไม่ว่าส่วนไหน ไม่มีใครทำงานโดดเดี่ยว ต้องประสานกันอยู่ตลอดเวลา กลุ่มนักกฎหมายไม่ได้นั่งคิดเรื่องตัวบทกฎหมายอย่างเดียว ยังลงพื้นที่เรียนรู้ เก็บข้อมูล สภาพความเป็นจริง เพื่อนำกฎหมายเกี่ยวข้องกับชายหาดมาพูดคุย วิเคราะห์ ออกแบบภาษากฎหมายให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการมาทำเรื่องนี้”

เธอบอกด้วยกระบวนการดังกล่าว ทีมนักกฎหมายอาสาฯ ได้พบข้อดีข้อเสีย และแนวทางชัดเจนในการนำ พ.ร.บ.ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งที่รัฐกำหนดขึ้นมาใช้

“เรายังเคลื่อนต่อไปจนมีระเบียบอะไรสักอย่าง ที่นำมาใช้แก้ไขปัญหาหาดสงขลา และเป็นแบบอย่างให้ที่อื่น โดยใช้ที่นี่เป็นบรรทัดฐานทางกฎหมาย”

เธอเล่าว่าทางกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ **ธีรวัฒน์ ขวัญใจ** อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ ม.อ. และคณาจารย์อีกหลายคนให้ความช่วยเหลือและเป็นพี่ปรึกษาอย่างเปิดกว้าง

“การได้ร่วมกิจกรรมกับสงขลาฟอรั่ม ช่วยพัฒนาระบบคิด การจัดการ การพูด ในฐานะนักกฎหมายที่ต้องเชื่อมกับมิติทางสังคมหลากหลาย ทำให้เรา เข้าใจว่าการนำกฎหมายไปใช้จริงมีปัญหามากมายจะดูที่ตัวบทหรือตัวหนังสือ อย่างเดียวไม่ได้”

นอกจากLaw long beach กลุ่มที่เติบโตไปจาก Beach for life ยังมี กลุ่ม Art Beach โรงเรียนแจ้งวิทยา ขับเคลื่อนดูแลชายหาดโดยใช้พลังของศิลปะ กลุ่ม The sand โรงเรียนเทศบาล ๕ และกลุ่มกอดสน เป็นต้น กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ ทำงาน แบบมีเวทีกลางเชื่อมโยง มีกิจกรรมและเป้าหมายร่วม ล้วนเป็นพลังที่ ช่วยกันปกป้องชายหาดคนละไม้คนละมือ



ประวัติผู้เขียน

ถนนอม ขุนเพ็ชร์

ถนนอม ขุนเพ็ชร์ ปัจจุบันเป็นนักเขียนอิสระ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อดีต ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน เป็นผู้ร่วมก่อตั้งและเคยทำหน้าที่บรรณาธิการข่าว/สารคดี หนังสือพิมพ์โฟกัสภาคใต้

รางวัลทางวรรณกรรม

- เรื่องสั้นขนาดสั้นดีเด่น ในโอกาส 50 ปี นิตยสารสกุลไทย จากเรื่องสั้น “ฟาร์มมดแดง”
- รางวัลชมเชย พานแว่นฟ้า ประจำปี 2549 จากเรื่องสั้น “จัดฉาก”
- รางวัลชนะเลิศจุดประกายอวอร์ด ประจำปี 2553 จากสารคดีชุด “เพียงผีเสื้อขยับปีก”
- รางวัลชมเชยพานแว่นฟ้า ประจำปี 2554 จากเรื่องสั้น “ละครหลังตอนจบ”
- รางวัลเรื่องสั้น “ช่างแคะสุดขอบฟ้า” ปี 2556 และเรื่องสั้น “บ้านของเรา” ปี 2557 จากสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย
- รางวัล “สุภาวี เทวกุล” ประจำปี 2556 จากเรื่องสั้น “สถานการณ์บ้านเกิด”

ผลงานหนังสือเล่มที่ตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว

- ชีวิตที่ไม่ได้เลือก, สำนักพิมพ์เมฆขาว
 - 106 ศพ ความตายมีชีวิต ใช้นามปากกา ภูมิบุตรา, สำนักพิมพ์เขียนแผ่นดิน
 - ครูเกล้า คชาฉัตร ครูของรัฐบุรุษ, สำนักพิมพ์จุดประกายกรุงเทพธุรกิจ
 - จาตุรนต์บนทางดับไฟใต้, สำนักพิมพ์มติชน
 - หนังสือชุดเพียงผีเสื้อขยับปีก
 - นวนิยายเยาวชน หมู่บ้านก่อนการสุข
- นอกจากนี้ยังมีหนังสืออีกหลายเล่ม เช่น วิธีชุมชนคนบ้านขาว, สวรรค์บ้านใต้, หอมกลิ่นแผ่นดินใต้ ดอกไม้ใต้ไฟ, ดอกไม้ใต้ชุมชน, ปักซีใต้ดอกไม้บาน เป็นต้น

.....



อาจารย์พรรณิภา	โสทธิพันธุ์
นุรอามีนี	สาและ
มนตกานต์	พีเชษฐพิธิ
อาอีเซาะ	ดีอระ
พาซียะ	ซีแต
วิลันดา	จิเหลา
อภิศักดิ์	ทศนี

ภาพถ่าย และศิลปกรรมโดย

กมลลา	รัตนอุบล
กรกช	มณีสว่าง

สำนักงานสงขลาฟอรั่ม

เลขที่ ๙๗ ถ.นครใน ต.บ่อยาง อ.เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐

โทรศัพท์: ๐๙๘-๐๑๓-๘๙๒๙

Email: Songkhlaforum@hotmail.com

Facebook: Songkhlaforum

สงขลาฟอรั่ม

สงขลาฟอรั่ม ก่อตัวขึ้นตามแนวคิดของความเป็นประชาสังคม และการรวมตัวของอาสาสมัครทางสังคม หลากหลายอาชีพ

ระยะแรก (๒๕๓๖-๒๕๔๐) : สนใจกิจกรรมด้านการพูดคุยอย่างพินิจไตร่ตรอง ทั้งในรูปแบบผ่านสื่อได้แก่รายการสงขลาสนทนา หาดใหญ่สนทนา และวงเสวนาเพื่อยกระดับทางความคิดในประเด็นเมืองสงขลาที่อยู่และยั่งยืน เวทีสิ่งแวดล้อม “โลกสดใสในบ้านเกิด” และกองทุนรักบ้านเกิด

๒๕๓๗ - ๒๕๔๗ : จัดเวทีสงขลาฟอรั่มเพื่อพลเมืองสงขลา ร่วมกับมูลนิธิ พีริตรีชเนามัน

ระยะที่สอง (๒๕๔๐ - ๒๕๕๐) : ติดตามเรื่องการปฏิรูปสื่อ วิทยุชุมชน วิทยุเพื่อเด็ก และเยาวชน กิจกรรมสร้างสรรค์เด็กและเยาวชน ประชาคมพลเมืองเด็กและการรู้เท่าทันสื่อ กระบวนการสื่อมวลชนศึกษา

- โครงการพัฒนาทักษะชีวิตเยาวชนภาคใต้ ร่วมกับสภาองค์การเด็กและเยาวชน (สอเดย.) ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

๒๕๕๑ - มิ.ย. ๒๕๕๕ : ทำงานเพื่อเด็กและเยาวชนก้าวพลาดชื่อ โครงการสะพานชีวิต ร่วมกับองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๙ สงขลา

๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ : ก่อตั้งกลุ่ม SOS หาดสงขลา

- ร่วมงานเครือข่ายเฝ้าระวังรักษาหาดทราย (BWN)

- ร่วมงานโครงการวิจัยการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะฯ : กรณีการใช้ประโยชน์หาดทรายและการอนุรักษ์ คณะเศรษฐศาสตร์ ม.อ.

๒๕๕๔ - ๒๕๕๔ : สรุปบทเรียนโครงการนำร่องเพื่อจัดตั้งศูนย์บริการรับกรณีพิพาทของเด็กและเยาวชน (โดยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ RJ) ร่วมกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา

มิ.ย. ๒๕๕๕ ถึงปัจจุบัน :

- โครงการพลังพลเมืองเยาวชน (The Young Citizen by Songkhla Forum)

- โครงการศึกษาและตรวจสอบการเดิมทรายเป็นหาดสมิหลา (โครงการความร่วมมือและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนและประชาชนสงขลา) โดยเทศบาลนครสงขลา สงขลาฟอรั่ม และ ผศ.ดร.สมปรารถนา ฤทธิ์พริ้ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- การศึกษาและสำรวจป่าสนธรรมชาติ แหลมสนอ่อน โดยเครือข่ายพลเมืองเยาวชนสงขลา

เต็ม รัก  ศรัทธา ให้แข็งแรง

สงขลา  ส่องแสง เต็มแผ่นดิน

